

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДНАКПУТ НА ТАВАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не имају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

г. Калдрма од дробљеног камена.

За утврђење друмова одавна је у употреби поред ломљеног и дробљен (уситњен, тучен) камен, који у разним слојевима, оздо на више има различиту величину и обично доле долази крупнији а горе ситнији.

Нарочити начин патосања друмова дробљеним каменом једнаке величине зове се макадамисање, према имену америчког инжењера Мак Адама, коме се проналазак истога приписује. Међу тим у широј публици па и у неким техничким круговима под макадамисањем разуме се грађење друмова дробљеним каменом у опште.

Овај начин патосања пренешен је са друмова и на варошке улице, тако да данас готово и ма веће вароши у Европи, где и најглавније улице нису биле или се и данас јоште не покривају макадамом.

Лака и јефтина израда ове калдрме, као и мирна, без потреса и пријатна вожња по њој, учинили су, те је патосање варошких улица таквом калдрмом веома брзо стекло много и јаким поборника, и у публици и међу техничарима.

Но како се показало, да је ова калдрма веома краткога века, да потребује много оправке, те да услед тога скупо стаје; као и са обзиром на то, што таква калдрма даје много прашине и блата, услед чега је она са свим несносна и штетлива по здравље: данас се већ свуда одбацује макадам као калдрма и замењује се другом.

У Берлину крајем 1886. год. било је 69.684 m² такве калдрме за варошке улице.

Б. Патосање улица асфалтом.

Калдрма од асфалта гради се на тај начин, што се на солидној подлози а на слоју бетона у дебљини од 18—15 см. образује 5—6 см. дебела кора од асфалта.

Ова се кора тако гради: да се асфалт истопи, па се сипа на подлогу и по истој уравнивава; или се загрејана прашина од асфалта посне по бетону, па се загрејаним ваљцима меси и сабија (гњечи); или најзад полажу се на подлогу готове плоче од асфалта, које се после само спајају.

Пошто је ова калдрма веома равна, лако се одржава у чистоти и пријатна је за вожњу; то се она, по великим варошима нагло усваја. Тако на крају 1886. год. имао је Париз већ 302.000 а Берлин 412.000 m² овакве калдрме.

Мана је међу тим, код те калдрме та, што је веома глатка, те се стока по њој много клиза и пада.

Покушавано је, да се ова мана отклони, урезивањем малих бразда или посипањем песка. Но ни једно ни друго није се показало као корисно. Такве се бразде веома брзо искваре или

изгубе, услед растегљивости масе на мало већој температури, а несак опет кварн асфалт, проузрокујући брзо љускање истога.

В. Калдрма од дрвених коцака

Упоредо са асфалтом за патосање улица и дрво улази све више у употребу, а нарочито у великим светским варошима. Тако крајем 1886. год. имао је Париз 355.000 а Берлин 58.000 квадратних метара сваке калдрме.

Калдрма се та састоји из коцака од растовог, буковог чамског или кленовог дрвета, које се полажу на патос од дасака, или на подлогу од бетона са слојем песка.

* * *

Вредност свију ових описаних врста калдрме, маћи ћемо оценити, тек пошто свакој од њих испитамо хрђаве и добре стране, те их и међусобно сравним, узев при томе у обзир и њихову цену.

У томе погледу искуство, добивено по разним варошима европским, казује нам следеће:

Г. Камена калдрма.

Материјал потребан за ову калдрму, где има камена, лако се добија и јефтинији је од сваког другог материјала, који може, према величини саобраћаја и према могућим издацима, да се удешава. Камена калдрма може дакле и лакше и брже да се сагради, по свака друга.

Међу тим, није ни сваки камен за употребу, а при томе; сем чврстоће, кртости и постојаности камена, долази у обзир и прашина коју даје, а ова је и непријатна и за здравље штетна.

Исто тако од свега материјала, који се за калдрмисање употребљује, камен је сразмерно најмање еластичан; те је вожња по њему тврда.

Особине и саме камене калдрме различите су, према начину калдрмисања.

а. Калдрма од тесаног камена.

Услед правилнога облика камења површина је калдрме равна и пријатна за вожњу. Стока се по такој калдрми лако и сигурно креће, те може и велики терет да вуче. Оваква је калдрма у опште најтрајанија а трајаност јој се увећава и тиме, што се превртањем појединог камења, сваки камен може бар дванут да употреби, чиме се уједно и трошкови за правку и одржавање знатно смањују. Прашина обично није велика а на таквој се калдрми лако чисти, како прашина тако и блато.

Хрђаве су стране те калдрме: што је грађење сразмерно веома скупо; што сваки камен не може да се обради и у опште тесање је камена и тешко и sporo се врши; а при вожњи потрес и ларма већи су, но код калдрме од другог материјала.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 20. Новембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 4³/₄ часова по подне

Председник Живко Карабиберовић; пом. кмет. Јован Антонијевић; Одборници: Др. Марко Т. Лeko, Никола П. Михајловић, Никола Х. Поповић Милорад Д. Јанковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, Ј. Ж. Бурић, Јов. Илић, Ђорђе Николић, Светозар Боторић, Видоје Виторовић, Н. Л. Милишић, М. Ж. Маринковић, Коста Д. Главинић, Петар Д. Видаковић.

Председник. Господо, састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Председник. Има ли ко шта да приметити?

Светозар Боторић. Мени се чини, у колико се ја опомињем, одбор није одобрио да се учини набавка коња са стране. Јест било речи о томе, али одбор није то примно.

Председник. Ја сам разумео да је то примљено.

Раденко Драговић. Ви сте казали, да се не може учинити набавка коња овде али одбор није примно, да се набавка тих коња учини са стране.

Никола Хаџи Поповић. Ја знам, да је решено, да се иде и у Нови-Сад, а се још потребан број коња набави, пошто је комисија казала, да се не могу овде да набаве.

Раденко Драговић. Може бити да је то један казао, али ми нисмо така решили.

Председник. Ја сам вам реферисао, пошто се не може овде да набави потребан број коња, онда, да их набавимо са стране.

Патриотизам је лепа ствар, али кад се не може да изврши, онда престаје све. Овде се нису могли набавити за то, што сви коњи, који су довођени комисији, нису били по пропису.

Светозар Боторић. Ја знам, да је то напоследку изнесено, и г. Раденко Драговић ставио је питање, од куд може бити то, да се не може у целој Србији набавити 9 коња и да се за то мора ићи преко. Многи су били одсудно противни томе, почели смо говорити (о томе), и нисмо никакав закључак могли донети.

Председник. Изволте господо, ја пристајем и сад решите, оће ли се ти коњи набавити овде или са стране? Ја сам вам господо казао оно, што су чланови комисије предложили; мој предлог није. Чла-

нови комисије су дали своје мишљење да се коњи одавде не могу примити. Ја знам господо, да су комисији довођена по два коња, и комисија их није могла примити за то што не могу да се спаре,

Господо, ми нисмо у касарни да учимо коње на спаривање, нама требају спарени коњи и потребно нам је да се што пре набаве.

Раденко Драговић. Ја разумем да треба наћи, али ту са циља преко. Није наведен никакав узрок, за што не могу да се набаве коњи овде, него хоће да се иде преко.

Миливоје Јосимовић. Примљено је али није гласано.

Петра Видаковић. Ја, као члан комисије сматрам да је нанета увреда члановима комисије, што је г. Раденко казао, да се тиме циља да се само иде преко.

Ми ћемо оваквим радом дадеко дотерати. Ја сам ономадашњу одлуку разумео да је одбор овластито комисију: да и са страним коњима може набавку подмити и да ме је председништво позвало да преко идем ради набавке коња, ја би био ово одговорно:

Из одлуке одборске не види се да је комисија овлашћена да преко иде и набави потребан број коња, а још мање да је одбор комисију умолно да то и изврши. Већ напротив види се: да је поменутом одлуком комисија овлашћена да и са страним коњима може набавку подмити а не само од домаћег соја као што је то одбор раније закључио.

Ја молим одбор да донесе закључак да г. Раденко узне реч патраг, јер ако овако почнемо, онда сваког дана можемо јадан другога пребацивањем вређати. Најмање би се што могло замерити овој комисији, јер је она зацело савесно свој посао свршила, посведочиће и г. председник, да смо на позив кмета 10 до 15 пута долазили и радили оно што нам је у дужност стављено. Дакле ја молим, да се реши да ли сматра одбор да је овим речима нанесена увреда члановима комисије, и молим да се и не рад ништа друго пре него што се то реши.

Раденко Драговић. Ја нисам ишао на то да вређам никога а казао сам тако за то што комисија, кад је мишљења да се тих 9 коња набаве са стране, није навела никакав разлог за што се ти коњи не могу набавити овде. А ја опет велим, да неће бити ни најмање корисно да се та набавка коња учини са стране, јер, и ако се оде преко, разуме се, опет треба отићи на неки вашар или у неку варош или на друго место а то све кошта много новаца.

Петра Видаковић. Ја молим да се стави на гласање да ли одбор сматра да је нанета увреда члановима комисије.

Раденко Драговић. Ја нећу да узме мреч патраг, за то што комисија није написмено казала из каквих разлога не могу да се набаве ти коњи овде, него само то да се иде преко.

Петра Видаковић. Комисија је написала извештај и дала га у своје време кмету, а ја нисам за то крив што није поднесен.

Ви ћете се сетити, кад је ова ствар изнесена пред одбор да је казано, да је апсолутно немогуће, да се овде набаве онакви коњи, какви требају за пожарну чету.

Никола Хаџи Поповић. Ја се сећам и онда сам ја, питао има ли извештај о том, и одговорено ми је да има. После се покрене то питање, кад не може да се изврши та набавка овде онда да се иде преко и да се набави, и кад је тако казано, онда ја држим да се не може изражавати г. Раденко тако опорно према закључку одбора.

Председник. Заиста је одбор и одобрио да се набаве ти коњи са стране, и сматрао сам, да оно што је поменуто од двојице, тројице, да се не иде преко, да је то само из патриотског осећања учињена напомена. Чланови комисије завета су савесно вршили свој посао и донели су закључак, да је апсолутно немогуће да се ти коњи набаве овде. Они су мене овластили да вам то усмено саопштим, као што сам је и учинио.

Раденко Драговић. Колико је било чланова у тој комисији?

Председник. Три члана.

Раденко Драговић. Јесу ли сва тројица поднели написмено, да се не могу коњи набавити овде?

Председник. На писмено нисам ништа добио. Ја имам обичај да вам реферисем ствар у кратко.

Светозар Боторић. Ја нисам мога да видим из Раденковог говора, да је он именовао личности и да је ишао на то да кога вређа. Г. Раденко је прошле седмице кад је г. председник изне то питање био противан, да се набавка коња учини са стране и казао је, од куда може бити, да се не може набавити 9 коња у Србији и питао је, за што није прочитан извештај те комисије због чега не могу да се набаве ти коњи овде.

Оне вечери није се нико нашао увређен на говор г. Раденка и ја знам, да је и већина изјавила да се не иде преко за набавку тих коња, а вечерас се чита да је донесен закључак противан. И ја се слажам с г. Раденком да се прочитају акта те комисије, за што се нису могли набавити ти коњи овде, па ако има основа, да се заиста нису могли набавити овде, онда би и било мало увреде за чланове комисије, а иначе је нема. Ја потпуно одобравам говор г. Раденка; он није никога вређао,

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 20. Новембра 1889. год. у Београду.

Почетак у 4³/₄ часова по подне

Председник Живко Карабиберовић; пом. кмет. Јован Антонијевић; Одборници: Др. Марко Т. Лeko, Никола П. Михајловић, Никола Х. Поповић Милорад Д. Јанковић, М. Јосимовић, Р. Драговић, Ј. Ж. Бурић, Јов. Илић, Ђорђе Николић, Светозар Боторић, Видоје Виторовић, Н. Л. Милишић, М. Ж. Маринковић, Коста Д. Главинић, Петар Д. Видаковић.

Председник. Господо, састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка. (Прочитан)

Председник. Има ли ко шта да приметити?

Светозар Боторић. Мени се чини, у колико се ја опомињем, одбор није одобрио да се учини набавка коња са стране. Јест било речи о томе, али одбор није то примио.

Председник. Ја сам разумео да је то примљено.

Раденко Драговић. Ви сте казали, да се не може учинити набавка коња овде али одбор није примио, да се набавка тих коња учини са стране.

Никола Хаџи Поповић. Ја знам, да је решено, да се иде и у Нови-Сад, да се још потребан број коња набави, пошто је комисија казала, да се не могу овде да набаве.

Раденко Драговић. Може бити да је то један казао, али ми нисмо така решили.

Председник. Ја сам вам реферисао, пошто се не може овде да набави потребан број коња, онда, да их набавимо са стране.

Патриотизам је лепа ствар, али кад се не може да изврши, онда престаје све. Овде се нису могли набавити за то, што сви коњи, који су довођени комисији, нису били по пропису.

Светозар Боторић. Ја знам, да је то напоследку изнесено, и г. Раденко Драговић ставио је питање, од куда може бити то, да се не може у целој Србији набавити 9 коња и да се за то мора ићи преко. Многи су били одсудно противни томе, почели смо говорити (о томе), и нисмо никакав закључак могли донети.

Председник. Изволте господо, ја пристајем и сад решите, оће ли се ти коњи набавити овде или са стране? Ја сам вам господо казао ово, што су чланови комисије предложили; по мој предлог није. Чла-

нови комисије су дали своје мишљење да се коњи одавде не могу примити. Ја знам господо, да су комисији довођена по два коња, и комисија их није могла примити за то што не могу да се спаре,

Господо, ми нисмо у касарни да учимо коње из спаривање, нама требају спарени коњи и потребно нам је да се што пре набаве.

Раденко Драговић. Ја разумем да треба наћи, али ту са циља преко. Није наведен никакав узрок, за што не могу да се набаве коњи овде, него хоће да се иде преко.

Миливоје Јосимовић. Примљено је али није гласано.

Петра Видаковић. Ја, као члан комисије сматрам да је нанета увреда члановима комисије, што је г. Раденко казао, да се тиме циља да се само иде преко.

Ми ћемо оваквим радом далеко дотерати. Ја сам ономадашњу одлуку разумео да је одбор овластито комисију: да и са страним коњима може набавку подмирити и да ме је председништво позвало да преко идем ради набавке коња, ја би био ово одговорио:

„Из одлуке одборске не види се да је комисија овлашћена да преко иде и набави потребан број коња, а још мање да је одбор комисију умолно да то и изврши. већ напротив види се: да је поменутом одлуком комисија овлашћена да и са страним коњима може набавку подмирити а не само од домаћег соја као што је то одбор раније закључио

Ја молим одбор да донесе закључак да г. Раденко узне реч натраг, јер ако овако почнемо, онда сваког дана можемо јадан другога пребацивањем вређати. Најмање би се што могло замерити овој комисији, јер је она зацело савесно свој посао свршила, посведочиће и г. председник, да смо на позив кмета 10 до 15 пута долазили и радили оно што нам је у дужност стављено. Дакле ја молим, да се реши да ли сматра одбор да је овим речима нанесена увреда члановима комисије, и молим да се и не рад ништа друго пре него што се то реши.

Раденко Драговић. Ја нисам ишао на то да вређам никога а казао сам тако за то што комисија, кад је мишљења да се тих 9 коња набаве са стране, није навела никакав разлог за што се ти коњи не могу набавити овде. А ја опет велим, да неће бити ни најмање корисно да се та набавка коња учини са стране, јер, и ако се оде преко, разуме се, опет треба отићи на неки вашар или у неку варош или на друго место а то све кошта много новаца.

Петра Видаковић. Ја молим да се стави на гласање да ли одбор сматра да је нанета увреда члановима комисије.

Раденко Драговић. Ја нећу да узме реч натраг, за то што комисија није написмено казала из каквих разлога не могу да се набаве ти коњи овде, него само то да се иде преко.

Петра Видаковић. Комисија је написала извештај и дала га у своје време кмету, а ја нисам за то крив што није поднесен.

Ви ћете зе сетити, кад је ова ствар изнесена пред одбор да је казано, да је апсолутно немогуће, да се овде набаве онакви коњи, какви требају за пожарну чету.

Никола Хаџи Поповић. Ја се сећам и онда сам ја, питао има ли извештај о томе, и одговорено ми је да има. После се покрене то питање, кад не може да се изврши та набавка овде онда да се иде преко и да се набави, и кад је тако казано, онда ја држим да се не може изражавати г. Раденко тако опорно према закључку одбора.

Председник. Заиста је одбор и одобрио да се набаве ти коњи са стране, и сматрао сам, да оно што је поменуто од двојице, тројице, да се не иде преко, да је то само из патриотског осећања учинена напомена. Чланови комисије заиста су савесно вршили свој посао и донели су закључак, да је апсолутно немогуће да се ти коњи набаве овде, они су мене овластили да вам то усмено саопштим, као што сам је и учинио.

Раденко Драговић. Колико је било чланова у тој комисији?

Председник. Три члана.

Раденко Драговић. Јесу ли сва тројица поднели написмено, да се не могу коњи набавити овде?

Председник. На писмено нисам ништа добио. Ја имам обичај да вам реферисем ствар у кратко.

Светозар Боторић. Ја нисам мога да видим из Раденковог говора, да је он именовао личности и да је ишао на то да кога вређа. Г. Раденко је прошле седмице кад је г. председник узне то питање био противан, да се набавка коња учини са стране и казао је, од куда може бити, да се не може набавити 9 коња у Србији и питао је, за што није прочитан извештај те комисије због чега не могу да се набаве ти коњи овде.

Оне вечери није се нико нашао увређен на говор г. Раденка и ја знам, да је и већина изјавила да се не иде преко за набавку тих коња, а вечерас се чита да је донесен закључак противан. И ја се слажам с г. Раденком да се прочитају акта те комисије, за што се нису могли набавити ти коњи овде, па ако има основа, да се заиста нису могли набавити овде, онда би и било мало увреде за чланове комисије, а иначе је нема. Ја потпуно одобравам говор г. Раденка; он није никога вређао,

јер он просто тражи да се изврши раније решење одборско. Као што је познато, одбор је решио, да се ти коњи набаве у Србији, макар их много скупле платили. То је одборско решење остало у снази. Ја не знам сад из каквих разлога прећи преко тога решења и донети противно да се иде преко, према томе ја не налазим да овде има увреде и држим, да треба да остане у снази раније решење одборско.

Никола Милишић. Ја сам члан те комисије и сећам се да је неколико пута овде говорено и по новинама писано, да треба тај потребан број коња за општину из земље набавити. Али тај број коња није се могао набавити овде, истина, много је коња довођено, али сви што су довођени нису били добри и способни за посао, који треба општини да служе. Што се тиче говора г. Раденка ја не сматрам да је он нанео коме увреду — бар ја тако разумем.

Миливоје Јосимовић. Ја мислим да треба преко целе ове ствари прећи на дневни ред. Комисија је свој посао свршила; казала да није могуће, да се коњи набаве овде. Ви сте питали да ли могу да се набави где? — Комисија је казала да могу да се набаве преко, и већина је пристала на то. Поједини чланови одбора нису против тога протествовали, и тражили поименично гласање. Кад то није онда учешћено, ја сматрам да је ствар свршена, и ја не знам шта то значи сваке седнице говорити о томе, да ли смо нешто решили или не.

Петра Видаковић. Пре свега мора се решити о увреди, коју је г. Раденко нанео члановима комисије, јер мислим и у будуће чланови одбори радиће по комисијама, и не треба да се онет овако што понови. Иза тих речи: „циља се преко“ има ваздан што шта, што се може надовезати. Ко хоће да буде представник вароши Београда, представник резиденције Краљевине Србије, тај треба да уме да се понаша, тај треба да промисли о ономе, што хоће да каже. Ако будемо овако говорили, ми ћемо лепо свршити. Ја сам вам пре кратког времена изнео једну ствар, и доказао вам да је општини донесен фалсификован извештај о цени брашна, и од стране извесне господе, једне седнице — кад ја нисам био у њој присутан — врло тешке речи су пале о тој ствари. И од онога доба до данас нико од вас не затражи, да се та ствар извиди, и дозна ко је имао право: ја или ко други? Тако исто и ова ствар је сличне природе. За то ја, што се мене лично тиче, тражим да се реши, а остали чланови нека гутају шта хоће. На послетку ја имам права да тражим, да се реши да ли је речима циља се преко нанета увреда комисији? —

Миливоје Јосимовић. Доиста ове речи циља се преко могу и разно тумачити. Но о томе ми не морамо домети решење, и сам г. председник може да изда укор ономе који је то казао.

Раденко Драговић. Молим вас није прочитан никакав извештај комисије и не треба да ми се да укор.

Коста Главинић. Ја нисам био прошле седнице и не знам шта је рађено; али ипак за то могу да кажем коју о ономе што је захтевао г. Петра Видаковић. Ја се слажем са његовим мишљењем да сваки одборник треба да води рачуна о своме говору, али ја бих молио, да то буде правило, да то сваки чини. Код нас је ушла у обичај једна незгодна практика, по којој се често пута о извештају комисије говори те није овако урађено, те није ово и ово добро, и у опште, тражи се да комисије мисле онако како поједини хоће. Господе, комисија не може да ра и и мисли увек онако како појединци хоће. Кад се комисији повери да врши какав посао, она га ради онако, како га разуме. Истина ја бих замерно овде за што није поднет извештај комисијски а исто тако и томе, кад се каже: а „циља се преко“. То се заиста може узети као увреда. Ми морамо члановима комисије да верујемо, јер кад их бирамо, ми имамо вере да ће они радити по својој савести; а ако им не всрујемо онда не треба ни да бирамо комисију. — Сад, к је казао „циља се преко“ нека изјави је ли мислио тиме кога да вређа или не.

Петра Видаковић. Комисија је држала у више маха саставке, прегледала коње који су довођени и донела је закључак да се не могу набавити овде тј. да се ова потреба не може подмирити са домаћим сојем коња. Што кмет који је радио у комисији није извршио ту форму ја нисам крив и ја ипак сматрам за увреду што је казао г. Раденко. А што он каже ја нисам знао да је у комисији Петра Видаковић, то је све једино био ма ко. Истина и један одборник рече да и за то није то увреда; напослетку то је његова ствар, али за мене је увреда, и ја тражим да се о томе претходно реши.

Светозар Боторић. Ако сви чланови одбора имају подједнако право, онда мислим треба да се реши оно што сам ја тражио: јер сам први управно питање да се каже; је ли цео одбор усвојио предлог комисије или најје, ја сам то тражио и о томе није донесени никакав закључак. Г. Петра Видаковић у другом свом говору тражи да се реши је ли речима г. Раденка нанета увреда члановима комисије или не. Ја дакле тражим да се прво мој предлог стави на гласање.

Председник. Ја молим г. Раденка да ове речи: циља се преко, узме патраг и онда је свршена ствар.

Раденко Драговић. Ја повлачим реч патраг али и он треба да повуку реч патраг што на памет без акта предлажу.

Председник. Ја се позивам на част јесте ли решили већном гласова.

Раденко Драговић. Било је почето при крају седнице нешто о томе да се говори, али нисте ставили на гласање, да ли се прима или не.

Председник. Молим вас хоћете ли да гласамо за ту ствар.

Милорад Д. Јанковић. Ја бих био мишљења да се ти коњи за општину набаве овде, јер кад може пошта, приватни људи и тако даље да набаве коњи овде зашто да не може и општина београдска да набави само 9 коња.

Расписано је свуда па чак и Колу јачача и нису се могли набавити.

Ми употребљујемо неке младе коње од 80 дуката за вучење камена, песка, шљунка и т. д. а за што тако да радимо кад за такав посао могу да послуже и прости коњи а за пожарну чету можемо да набавимо нешто боље. Ми имамо толико филикериста у Београду и од њих можемо набавити коње. Ми и да купимо доброг коња за општину то нам не вреди, јер се не чувају као што треба, нити се чисте нити тимаре нити бришу кад треба, и за 10 година коњ не вреди ништа.

Дакле ми за општину треба да набавимо са свим јевтине коње и ако буду млађи не мари ништа, а наравно за пожарну чету треба да се набаве бољи коњи.

Председник. Молим вас господе како да расчистимо ову ствар. Ја вам кажем да сам разумео да је већина решила да се прима мишљење комисије. Сад једни веле да није ова ствар свршена а други веле да је свршена. Ја ћу питати и једине одборнике који су били на педи кажу је ли ова ствар свршена или није, секретар ће прозивати, и ко разуме да је ова ствар решена нека каже јесте, а ко да није нека каже није. (На прозивку Раденко Драговић, Милорад Јанковић, Борђе Николић, Светозар Боторић, Илија Борђевић изјављују да није решено; Никола Хаџи Поповић, Миливоје Јосимовић, Петра Видаковић да је решено).

Коста Главинић. Ја нисам био овде кад се то питање изнео, то изгледа да није решено, но и ако је било решено, није решено као што треба, јер није прочитан извештај да се из њега види, да се коњи нису могли набавити за пожарну чету или за теретне општинске радове. А штета је, што ми због овакове радње, за један најобичнији посао, губимо толико време.

Председник Начелно решење било је пре три месеца. Казано је да је потребно да се за општину набаве 10—15 коња, за мртвачка кола и друге потребе општинске онда је та ствар била расчишћена и решено је да се ти коњи набаве овде, а ово је са свим нов предлог изнет. Ја немам ништа против тога да нама не треба у фини коњи и господа су тако решили да се они набаве овде; сад та комисија неколико коња је набавила, али није могла да набави више. Ја се писам надао да ће ствар овако испасти, и сад не знам на чему је ствар. (Чује се: наново да се реши.) Добро да сматрамо да та ствар није свршена.

Милан Ж. Маринковић. Ја мислим ако хоћемо да будемо на чисто у овој ствари, и ако хоћемо да поклонимо вере комисији, нека се прочитају акте те комисије.

Председник. Реферисаће км. и моћник г. Ј. Антонијевић, који је члан комисије.

Јов. Антонијевић. Први пут кад се састала комисија доведени су коњи и прегледани, и од 20 се није могло изабрати више од 2; то зна и г. Ђока Николић, који је та коње понудио на откуп два.

Ми кад писмо могли да учинимо набавку овде онда смо донели закључак, који је изнесен одборској седници да се та набавка изврши куповином у оближњем каквом месту у Аустроугарској.

То је изнесено пред седницу одборску 17 августа, и онда је донесено решење да се понова позову они који имају коње на продају и да се набавка изврши у земљи да се распита у унутрашњости, да се умоли Коло Јахача, да нас извести могу ли се тамо коњи набавити, и по могућству да комисија Септембра кад је била трка оде у Шабацу.

Светозар Баторић. Је ли комисија ишла у Шабац и је ли писано Колу Јахача.

Кмет Антонијевић. Није ишла из узрока, што људи кажу, да нема тамо коња, какве ми потребујемо, јер веле тамо се може наћи коња искључиво за јахање, и врло су скупи.

Према овом решењу одборском комисија је чинила што је могла и на послетку донели смо закључак да се набавка не може учинити овде него на страни гди има великих продавалаца.

Председник. Ја сам вам тако и реферисао. Више од 15 пута састајали су се чланови комисије, и само су могли једног коња купити. Ето ту је г. Никола и г. Ђока. г. Пера, па нека кажу они.

Коста Главинић. Ми се бакћемо овде 3 четврт сахата само за то, што није реферисано како треба. Ја не знам ко је за то крив. Овде треба да се зна чисто и јасно да ли треба ови коњи да се набави за пожарну чету или за друге потребе општинске.

Председник. И за пожарну чету и за радове општинске.

Никола Милишић. Ја мислим, господо да треба да препричимо услове, које је комисија ставила. По ону цену коју сте одредили, могу се коњи набавити овде али по онаквим прописима, какве сте ставили не могу. Коњи за просве радове за вучење камена, и томе слично могу се овде набавити, али услове треба изменити, да неби ми после одговарали. Измените услове, ми ћемо вам сутра набавити коње. Е, ал' кад ви хоћете да има 16 шака, да је здрав и не знам и ово и оно онда нема.

Коста Главинић. Кад сви признајемо да је рад комисије коректан, онда треба да је замолимо, да нам напише и каже одбору: овакви коњи какви се траже не могу се набавити, ставите овакве услове па ћемо набавити, и онда је свршена ствар а не да се овако ваздан разговарамо. (Чује се: Са свим тако.)

Пера Видаковић. Ја као члан комисије сматрам да општина не сме купити коње са манама, и кад несме, онда се не могу мењати ни прописи. Ако хоћете да купимо коња, који ће само да се зове коњ да има главу, 4 ноге и т. д. онда може да се купи и за два три дуката. Има много људи који неће правити разлике између коња, који је плаћен 100 дуката и коња који је плаћен 10—15 дуката.

Сви послови траже, да се човек мало боље у њима разуме. По несрећи ми Срби имамо страст да говоримо о коњима. Једном приликом, у одборској седници донели су закључак да се пише коду Јахача да општина жели да набави коње из Србије, и да се иде на трку ради тога Господо то може да каже један лајик. Запета господо, ја сам био раније у Шапу кад је приређивана трка, и видео сам какве коње доводе наши сељаци, доведу ждребца ајгровица усукано се хао вретено и њих доводи какав Мирковић из Скупљена, и Самуровић из Пртавате ради свога угледа и поноса. Ја сам се уверио да тамо има више коња за параду а не за нашу потребу да је комисија збиља ишла у Шабац, ја мислим да би и она стекла то уверење, које сам и ја, а ја сам видео све што има тамо. Што комисију није нико звао да иде тамо, ја па знам за што је то. Ми имамо једнога члана комисије кмета општинског суда, који руководи ову ствар. Ми нисмо звали да идемо у Шабац. Није то лака ствар купити коње. Ја сам био мишљења да набавимо здраве коње без мала, и да их највише платимо до 40 дуката. Сад како хоћете, одбор може решити да му не требају здрави коњи и онда, можете такве коње купити за један сат, ето какве коње продаје држава због старости због фуражи, и такве коње може општина купити за

врло малу цену. Али шта ће они вредити то ми сви знамо. Матор коњ изгуби месо чим је на раду, није дурашан, и никако не може да се поврати на свагу. Коње општина не треба да купи такве који ће да служи само 3 месеца него неколико година; општина треба да купи коње од 5—6 год. па да је служе 7—9 год., а ако се добро чувају онда 15 и 20. Сад то је ваша ствар и ви решите како хоћете.

Ђока Никлић. На ово што рече г. Видаковић да општина треба добре коње да купи, имам ово да кажем: Општина је купила од мене два коња. Господо боље да да сам их одвео на Кар бурму па да сам их убио, него што сам их дао општини београдској. Кад сам их видео једва сам их могао познати. Ово ја мислим да доказује да општина не треба скупе коње да узима, него да купи коње од 25—30 дуката; а такви се коњи могу набавити овде. Ја сам чуо да је довођено комисији одавде много добрих коња, али чланови комисије нису хтели да их купе. Ја сам господо мишљења да се не иде преко, и да се у опште купују скупи коњи, него да се набаве коњи овде од средње цене.

Светозар Баторић. Ја имам да учиним једну примедбу на говор г. Видаковића г. Видаковић тражио је да један члан одбора узме реч натраг, које није никога именовано, него је само казао „пиља се“. Овде се прочита решење од 17. августа, да се пошаљу два члана комисије у Шабац на трку, да пораде на томе да се набаве коњи од домаћег соја према прописима. Г. Видаковић каже: да тако само могу лајци решити, да се иде у Шабац, кад он зна да се тамо коњи не могу набавити. Ако је било увреде у речима Радека Драговића онда запета, још веће увреде има у речима г. Видаковића, кад он назива све чланове одбора да су лајци и да не познају стање у земљи. Ја тражим да он узме ову реч натраг, јер је стидно и срамно да он тако назива чланове одбора. Кад г. Видаковић може да каже, ко је одборник српске резиденције мора бити школовац, мора бити модеран да пазни на своје речи, а међу тим г. Видаковић као правник и као учен човек назива чланове одбора лајцима.

Пера Видаковић. Ја сажалевам г. Баторићу што знате разумели оно што сам говорио. Један човек може знати све друго а не мора се разумети у коњима, и онда се каже да је он у томе лајик. Ја ћу да вам докажем да ко није лајик заиста не би могао да каже, да се могу на трци шабачкој набавити коњи за теглење какви општини потребују. Ја могу писмено доказати да тамо људи доводе луксузне коње, као на пр какав Мирковић из Ступљена, који тражи за једног коња 150 ду-

ката и он нема потребе ни да га продаје, Светозар Боторић. Добро што није поднес извештај комисије и што није тако казано, него се назива одборско решење „шупље“.

Петра Видаковић. Није то шупље, не разумеш ти то.

Председник. То није на дневном реду, и о томе не треба да се говори.

Милан Ж. Маринковић. Ми нисмо дошли воде да се пнатимо.

Миливоје Јосимовић. Да објасним г. Боторићу. Узмите речник страних речи па па ћете видети да лајик није вређајућа реч.

Коста Главинић. Сваки човек који се бави другим послом, у коме се не разуме, каже се да је лајик, на пр. ја сам лајик у познавању вина, у коњарству, и та реч није за увреду. Свакојак биће разлике између ове речи и онога што рече г. Раденко „циља се да се иде на страну“. Окањимо се господо личних зајевница, толики нас послови очекују. Главно је овде то што комисија није реферисала о свом раду и што није казала не могу се коњи набавити па свршена ствар, и тако не би ствар догде дошла.

Раденко Драговић. Ја опет хоћу да кажем да нарочито за то нисте ни поднели писмени предлог, да не би наишао на отпор

Председник. Ја прекидам овај разговор. Ово је просто свађа. Овде је предлог да се набаве код нас у Србији коњи онакви какви нам требају за наше послове, без обзира на извесне услове. (Врло добро).

Коста Главинић. Ја мислим ово питање сада да решимо. А оно питање што је изнео г. Борђе Николић односно не чувања општинских коња, то нека нам се идуће седнице каже: за што се тако рђаво чувају општ. коњи; људи који добро разуму како треба неговати коње, нек нам, као пријатељи, кажу, овако и овако треба да се поступа; даље, да се пропишу правила и после да се увек води тачна контрола да ли се по правилу поступа.

Председник. Ја мислим господо да је крајње време да се ова набавка изврши.

Ја сам чуо да одборници хоће да се набаве коњи у Србији, и мислим да они разуму то, да се не мора гледати да има толико шака, не мора да је од 6 година и тд. него да буду обични наши коњи, који се могу употребити на наше обичне општинеке послове. (Јесте) Дакле да решимо ту ствар тако.

Петра Видаковић. Ја сам томе противан и молим да се на место моје одреди други у овој комисији.

Председник. Усваја ли одбор да се изврши набавка коња овде у Србији, а да се не мора строго пазити на услове који су прописани за ту набавку. (Усваја се).

Сад молим вас, изволте одредити друго лице за члана те комисије на место г. Видаковића.

Светозар Боторић. Ја предлажем г. Глишу Јосиповића. (Усваја се).

Коста Главинић. Ја би молио ту комисију да она још једном прегледа све коње општинеке па да само на место оних што су посве неупотребљиви, друге узме.

II.

Председник Сад изволте господо чути, траже се неколико уверење о владању и имовном стању извесних лица. (Секретар чита).

За Милана Живановића царинара — Непознат.

За г. Станка П. Станојевића бив. рачуновођу општ. суда. — Владања хрђавог, стања сиротног. За Јелицу одвојену живећу жену — — — — — Непозната — За Борђа Максимовића бившег гостионичара — непознат — За Јована Урошевића служитеља при савској пошти — Непознат. —

За Ђуру Молеровића молерског калфу. — Непознат. —

За Алберта Ђурића. — Непознат.

Гачка уверења.

За Мијајла и Митра браћу Васића ђаке — сиротног. —

III.

Председник. Г. Наумовић помоћних прочитаће вам извештај о раду оне комисије која је примила рачуне од г. Х. Живковића. Молим да саслушате. (Прочитан).

Никола Х. Поповић. У течају кога времена су учињене злоупотребе.

Нацко Наумовић. За време његове службе. (Које године?) То се не зна пошто није заведено све у књиге, но то ће се сазнати при извиђају код вар. суда, а и у приликама кад се од куда што појави.

Јоца Илић. Знају ли се комисије, које су одређиване да рачуне прегледа.

Председник. За време мога ранијег кметовања био је обичај да један члан и одборник сваког месеца прегледају касу њено стање.

То је тако остало. Кад сам сада дошао на ово место приметио сам да је то престало и ја како сам затеко тако сам и продужио.

Сад како је г. Видаковић предложио, да се одреди једна комисија за преглед касе и књига — то се сада редовно одпочело сваког месеца радити.

Милан Маринковић. Имали случаја да је кадгод гледано и контролисано.

Нацко Наумовић. Има једном и то кад су прегледане књиге и рачуни и каса г.

Крстићу. То је чињено од полицијске власти и казано је тада да у депоз. каси није било злоупотребе. Сад је ли то било вредно ми не знамо.

Председник. Сад су се наша акта да је од 1879 године било злоупотребе.

Коста Главинић. Ми господо не можемо овде да добијемо обавештења. Ја нисам био у седници, кад је поднесен извештај комисије која је чинила извиђај над Боком Х. Живковићем. Не знам ни то, шта је она казала. Сад видим, да то питање није на чисто изведено и што је најглавније, није нам казано је ли само г. Бока крив или је још неко који је био дужан да прегледа његове рачуне.

С тога би предложио да се избере једна мала комисија од 2 правника и једног неправника, па да они то прегледају и поднесу нам о томе свој реферат са мишлењем. Онај, који није контролисао а стајало му је то у дужност, мора да одговара за накнаду.

Дакле, треба тога да нађемо.

Бока Николић. Да ли је сазнато право стање, колико је депозита упропашћено?

Нацко кмет. Фали 8 хиљ. дин. Сад дали ће још имати, то ће се у току рада сазнати. Г. Живковић је говорно, да им неки рачун о свима тим депозитима, но није га изнео. Сад да ли је то изнео код вар. суда то не знам, али гледају да се известим.

Бока Никлић. Ја би молио г. г. ооборнике, да одобре да се свима људма исплаћују из касе депозити за које поднесу доказа да су њихови новци. Није право да чекају људи.

Нацко Наумовић. Људи се јављају. Што сам имао одобрено издао сам. Нека одбор донесе одлуку на чисто да се све исплаћује, па ћу исплатити.

Коста Главинић. Г. Председниче шта је с мојим предлогом?

Председник. Па изволте кандидирајте тројицу.

Коста Главинић. Ово је ствар коју треба што пре решити, јер нам истиче рок нашем одборништву. Г. Бока Новаковић узет је у Скупштини па не може да ради и овде, тако исто и г. Милутин Марковић с тога би предложио г. Петру Видаковића г. Николу Х. Поповића и Николу Милишића.

П. Д. Видаковић. Немогу се примити пошто ћу ићи ускоро на један дужи пут.

Н. Хаџи-Поповић. Нису нужна тројица. Довољна су два члана. Ту ће факта да говоре.

Нацко Наумовић. Овде не би имала комисија много да ради. Она треба да види кад је тај посао почет и могла би да сврши за један дан.

Никола Милишић. Ја не могу због многих послова.

Коста Главинић. Па нека буде г. Х. Поповић, г. Вуловић и г. Др. Марко Лeko. Сад мислим да не треба више да дангубимо.

Др. Марко Лeko. Ја мислим господо, да комисији коју сад бирамо треба ставити у задатак да у опште види, како је до наведенога дефицита вођена контрола, те да се пронађе има ли још до кога кривице што је до толикога дефицита дошло. (Тако је).

Коста Главинић. Пошто је ово мој предлог сматрам за нужно да га објасним: Ја мислим да је још неко крив што се ово десило и нама је нужно само да се знаје чијом је небрижљивошћу дефицит постао толики па је то и суштина мог предлога.

Светозар Боторић. Ја примам вашу кандидацију. Само би још предлажно да буде и општински адвокат.

Др. Марко Лeko. Ја не могу да се примим за члана те комисије јер сам сувише оптерећен званичном дужином. Предлажем г. Николу Поповића управитеља основних школа на дорћолу (усваја се).

Председник. Дакле ови су кандидати г. г. Х. Поповић, Вуловић и Никола Р. Поповић и г. адвокат општински. Они да испитају и да кажу ко је још крив.

Коста Главинић. Комисија да констатује ко је вршио преглед рачуна и који су криви за те дефиците. Председник нека ту комисију сазове што пре.

Председник. Добро господо ја ћу то ускоро учинити.

IV.

Председник. Вама је познато господо да сам ја прамко да се уверим о интерпелацији г. Милорада Јанковића: односно водовода као да помије у канал улазе. Ја и г. Банковић ишли смо на лице места и ево шта смо нашли. Изволте чути извештај.

Он гласи:

„Одб. ру општине београдске.

По интерпелацији г. Милорада Јанковића одборника, изашли смо са инжењером и водоводом у београдску улицу, да се лично уверимо, да ли ципела улазе помије и друга нечистоћа у водоводни канал и уверили смо се у следећем:

1. Да до сада, од како је калдрма рађена и примљена у београдској улици није кишница ни икаква течност одуком пролазила где је водоводни канал, јер још није опран песак са калдрме; него онако лежи као што га је предузимач разгрнуо.

2. Да је водоводни канал сазидан од ципеле и да је и горе циглом покривен.

3. Почем је канал изашао услед одкопавања на површину да је место цигле водовода покрио канал са гвозденим плочама, да се не би канал од терета провалио.

4. Да су плоче на саставцима са циглом заливане цементом; тако да никаква течност не може у канал улазити.

5. Да је на средини улице над плочама набацан шљунак да не би кола преко плоча пролазила.

6. Плоче се могу само силом и алатом одбити са канала, а ничим другим, као год и гвоздене цеви што би се могле покварити.

Према овом о овој интерпелацији нема баш ништа истине, и ми молимо одбор да овака интерпелација не излази на јавност да се не би грађани гнушали па ни говорили о оваквом чему кад баш о томе ништа истине нема.

Милорад Јанковић Г. Председник дошао је на томе месту и повео са собом члана општ. суда г. Банковића, довео инжењера и два момка. Позвао је и мене па је будаком раскопао оно место. Ја нећу да кажем да ово извешће г. председниково није у истини, али опет кажем да је предходно донет песак и насипано. Питајте г. председника за што је наредио да се баца песак? То је јасно за што. Г. Смодеревац општ. инжењер двапут му је казао да ово треба да се оправи. Питан је и г. Чесмеџија за што је мутна вода, а он каже да не зна где је отворен канал. Какав је то чесмеџија који није у стању ово да зна.

Господа одборници нека изиђу на томе месту па нек виде, може ли овако остати напослетку ја ћу однети и лекарско уверење из кога ће се видети може ли се ова вода пити. Што се вели да тамо има некаква плоча, то нема, а што се тиче плотне ту никакве јачине нема нити се оне могу цементом да састави. Ја сам се господо одужио мојој одборничкој дужности и савести, а ви радите како знате.

Председник Г. Одборник је господо напao на једног органа у присуству вашем. Ја сам одмах молио да се одреди комисија, а ви сте казали да идем ја, и према тој одлуци вашој ја сам све видео и уверио се да не стоји онако како г. Милорад наводи.

Он мисли да се са многим говором може ствар да претстави како не стоји. Кажите овде је ли плоча била покривана или је била сува. Ви сте г. Милораде казали да помије теку у канал, а то је сушта неистина. Што се деси да је кад год вода мутна, ви свизнате да то бива увек кад кипа надне, због чега и јесте брига општине, да се водоводи направе. Дакле господо чули сте шта је у ствари (чује се: да се пређе на дневни ред).

Г. Милорад је тражио да се поред његове куће калдрмише и кад ја то нисам хтео по његовој жељи а без знања одбора учинити, онда је он нашао да ме за ово интерпелише, а жалосно је што се служи тако грубом неистином.

Милорад Јанковић. Ја нисам г. председниче никад употређавао општинска кола, а ви јесте за вашу улицу. Дакле немојте у мене да дирате.

Председник. Ја вас недирам већ кажем оно што јесте и шта је управ узрок за што ви на мене неправедно нападате.

Моја је дужност да вам одговорим, а што се тиче вучења камена изволте одредите комисију нек извиди је ли суду плаћено што је одобрио предузимачу општ. кола.

Петра Видаковић. Ја замерам г. Милораду. За што то није раније јавно кад је знао, него је до сад ћутао и кад му није по вољи учињено он сад тек износи.

Милорад Јанковић. Нека се одреди комисија за то.

Мил. Јосимовић. Ако што имате г. Милораде поднесите тужбу. Ми неможемо овде само о вашем плану проводити време узалуд.

Коста Главинић. Ово што је сад изнесено нема никаква смисла. Жалосна је ово појава кад одборник изнесе оно што зна раније, него ћути. То је за осуду.

Међутим и да стоји ово што сад изнеситим г. Милорад неправда свој поступак. Он је казао, да тамо учичу помије у водовод. Одбор није нашао за нужно да одређује комисију већ је то ставио у дужност председнику да се увери и поднесе реферат и он је са инжењером и кметом изишао и нашао да је све у добром стању. Према овоме постоји оно, што је казао г. Милорад. (Чује се: доста је о томе).

V.

Председник Г. Никола Х. Поповић итерпелисао ме због једне улице. Ја сам одмах изашао, и видео сам да г. Никола има право. Решено је да се улица нивелише и после ташмајданским шљунком Предузимача за ову ствар било је двојице и суд је одобрио да се купи и васпе 600 к. м. по 0-80 дин. Улица је она између митрополитове баште и мале шваре.

Никола Хаџи-Поповић. Ја сам задовољан са одговором г. председника.

VI.

Петра Видаковић. У Августу месецу ја сам у једној седници приметио, да су одбору од стране органа општинског неистините цене поднешене односно брашна. Доказао сам да је ценовник неистинит, да је писмо фалзификовано, па о томе председник изнесе ништа пред одбор. Шта је с тим и зашто се то досад не изнесе.

Председник. Изнеће се г. одборниче у наредњој седници. (Добро).

VII.

Председник Г. Јосимовић као председник техничке комисије поднео је један акт и пошто не трни одлагања, ја вам га износим на решење. Тиче се избора комисије за преглед водоводног пројекта.

По уговору за овај посао могу се придодати стални водоводни пододбори и други инжењери. По томе управо и нема шта да се решава. То је раније решено. Сад вас молим да кажете колико и које инжењере да умолимо да се придруже за преглед пројекта водоводних пододбори.

Светозар Боторић. Нека г. председник Јосимовић кандидује од своје стране кога мисли.

Миливоје Јосимовић. Ја сам мислио да предложим г. Мишу Марковића инспектора, г. Тошу Селесковића инж. из Крагујевца, г. Дамјановића и г. Милана Миљашновића инспектора.

Овој господи која буду чланови комисије а који нису одборници треба одредити хонорар, а г. Селесковићу још и путни трошак од Крагујевца доде и за повратак.

Председник. Ми смо једном имали комисију, која је прегледала нивелациони план и плаћали смо 10 динар за једну седницу. Мислим да би требало толико платити и овој комисији, а г. Селесковићу и путни трошак. (Усваја се).

VIII

Председник. Држана је лицитација о закупу оних наших пећина у ташмајдану. Као што видите сад је изашло мање и за једну и другу пећину, од лавске године.

Никола Милишић. Ја би волео, кад би та комисија изнела и своје мишљење, за што је то морало изаћи ове године мање. Нисам за то да се лицитација усвоји.

Јоца Илић. Разлози су ти што пећина није покривена.

Председник. Комисија и не даје разлоге. Она само присуствује лицитацији, да не би било договора.

Никола Милишић. За што да изгуби општина 100 динар. Ево ја примам те пећине по старој цени па ћете видети како ће они после платити и више.

Свет. Боторић. Да би задовољили г. Милишића ја мислим да одредимо другу лицитацију, па г. Милишић коме ће то познато бити нека лицитира. (чује се: да се лицитација почне од цене коју г. Милишић даје). Не он ће знати, па нек се управља.

Председник. Јесте ли за то да се одреди друга лицитација? (Јесмо).

IX.

Председник. Молим вас господо. Давно стоји на дневном реду молба неке г-ђе Јанковићке за отварање једне школе, управо завода за негување радничке деце. Она је прво поднела молбу г. министру просвете, г. министар управу вар. Београда, а ова нама. Изволте чути како њену молбу тако и шта г. министар наређује а шта опет Управа в. Београда. (Прочитано).

Никола Хаџи-Поповић. Ја мислим да постоји једна овака школа на дорћолу. (Чује се: То је другојачије).

Коста Главинић. Ово је господо заиста једно корисно подухеће, које би требало потпомоћи. Она школа (забавиште) што је има на дорћолу, у њој се примају поодрасла деца која још нису за школу, а овде се хоће да се примају сасвим ситна деца од сиромашних радника на чување док родитељи преко дан раде, а у вече сваки своје дете носи кући.

Ово је корисна установа и штета што то није и раније уведено код нас.

Ја мислим да одредимо једну комисију и предложио би г. г. Др. Боку Димитријевића Марка Велизарића и Николу Р. Поповића, па нек они све то испитају и поднесу одбору извештај. (Усваја се).

X.

Председник. Има господо још једна молба Данице Стокића која моли за путни трошак да може ићи на страну ради школовања.

Ја сам јој одговорио, да ми у буџету немамо никакву суму на ову цел одређену, а она опет моли да изнесем пред одбор.

Коста Главинић. То је лепо, но она није казала шта ће да учи.

Цера Видаковић. Па дајте јој нешто. Дајете целом свету, за што не би и њој дали.

Светозар Боторић. Нека поднесе документа шта је свршила па да видимо дали је завод препоручује. (Тако је).

Председник. Дакле тако да јој кажем. (Јесте). —

XI.

Председник. Садања кантарска зграда на м. пијаци има само две собе. Мени је реферисано да је та кућица трошна и да је мала, те је услед тога начињен план за проширење направком нове зграде да би могле стати и четири ваге.

Садања кућица могла би се оставити па да служи за жигосање свиња, јер има случајева да много буде дотерано свиња и не може под ведрим небом да се сачека а није право ни да зебе свет.

Лицитација је држана али није било лицитаната.

Бока Николић. Кад је г. инжењер изашао ради овога посла он је позвао и мене. Измерили смо гдн треба да буде кантарџиња, јер ова садања не може да опстане, а не може се за кантарџињу ни оправити. Па пошто је општини потребна и једна кућица за жигосање свиња, то се ова може поправити у неколико и за тај посао употребити. Сад ви изволте решити како знате.

Никола Хаџи-Поповић. Добро би било, да се то све споји уједно.

Бока Николић. Неможе то да буде никакво.

Цера Видаковић. Од каквог ће материјала та зграда бити?

Председник. Од дрвета.

Цера Видаковић. Ако није од дрвета, онда се не може ни правити зимус. Ја би предложио, да се стална зграда неправилно. Може бити да ће се пијаце изместити ако усвојимо трошарину. Ако се може нек остану за ову зиму овако како је.

Коста Главинић. Ово је заиста потребно, да се та кантарџиња удеси како треба. Ко је прошао кроз Србију и видио како су тамо смештене те кантарџиње, тај би се морао чудити за што је ово код нас занемарено.

Ово у пројекту било би лепо и одговарало би својој потреби.

Ако би било пренашање пијаце и ова би се зграда могла пренети.

Светозар Боторић. Ја сам мишљења, да се држи друга лицитација, инжењерско оделење нека позове неколико магација да објасне како је корисније да се направи и како ће боље за употребу бити, па тако нека и план направи, јер ја сам слушао, да је овај план прављен пре 5—6 година.

Милорад Д. Јанковић. Ја сам противан да се прави кантарџиња и то с тога, што се предлаже прављење од дрвенарије која трули и што је цена врло скупа, јер се за мању цену може наградити већа зграда и то зидана. Овде се предлаже врло мала зграда од 10 метара а скупа. Ја пристајем да за ту цену направим шупу зидану и много већу и згоднију. Решење је одборске седнице такво, да се кантарџиња где се само мери поправи и да се њом још служи. Мишљења сам дакле да се од дрвенарије направи, већ зидана и ако се кад год премешта, имаћемо бар циглу, а иначе ће све иструдити и тада ће општина само штету имати.

Цера Видаковић. Из узрока тога, што сада није време зидању, што ће сада наступити велики општински послови а држим да ће се усвојити и трошарина, те ће се морати кантари поставити на крајњим тачкама Београда, мишљења сам да се за сад претрпимо а на пролеће направимо много боље. Према томе да пређемо преко овога на дневни ред.

Др. Марко Т. Лeko. Ја држим да би требало овај посао предузети нарочито с тога, да би марвени лекар могао вршити како ваља контролу над свињама, које се овамо дотерују.

Председник. Црква палпудска има неке дућане своје које даје под кирију. Ја сам питао једног контролора за ово и казао му да пита турске црквене пошто би дали један дућан под кирију, па да се за време послужимо. Он је питао и одговорено му је 50 динара месечно, но да претходно питају конзисторију.

Ми смо дужни господо да створимо могућност санитету да може под заклоном

вршити преглед свња и према томе ја би вас молио да дозволите да могу узети 1 дућан под кирину за 50 динара месечно.

Светозар Боторић. Мора се гледати неки начин, јер кантарџија не може да живи на зими. Људи воде бригу и о свом псу, где ће се склонити од зиме, а како можемо ми тражити да неко врши своју дужност на зими. То не би било ни човечно.

Председник. Па зато сам и изнео ово на решење и кад се не може да трпи зима, мора се или оправити или нешто урадити. Ја ћу послати инжињера и нека он узме два одборника и виде шта се може учинити па да ствар свршимо.

Светозар Боторић. Немојте тако да инжињер сам бира одборнике. (Чује се: Бока Николић и Св. Боторић.

Бока Николић. Ја сам једном био и више не могу да идем. Нека иде сад други.

Имам господо да вам приметим само то. У Београду је кантар доносио пређе 17 хиљада динара прихода. Сада је приход од тога 70 хиљада динара. То је учињено с тога, што је наређено општинско мерење и правилно се мери. Овим начином како сада радимо, ми ћемо направити штете општини ако не створимо удобности за оне који с тиме раде. Овако пак како смо ми предложили држим да ћемо дотерати с приходом много више, јер ће бити једно склонити за људе и за стоку.

Садања зграда не може се оправљати. То је што вам напоменух, па гледајте да се општинским интересима нашим одуговлачењем не начини штета.

Коста Главинић. Ми хоћемо приход од наших кантара, а нећемо да потрошимо нешто мало за прављење боље и удобније зграде за кантарџије. Срамота је да овако даље остане. Пројект поднесен добар је, и по њему направљена зграда може да траје 10—12 година а може се лако и пренети. Зграда од цигаља коштаће много скупље а не може се сад ни направити.

Што се тиче цене на овој лицитацији, за оваку зграду како је предложено, велика је, па би требало другу лицитацију одредити.

Светозар Боторић. И ја сам за то, да се држи друга лицитација.

Никола Хаџи-Поповић. Нека се окрпи ова зграда за сада, а доцније зидаћемо.

Председник. Па молим вас, при чему сад да останемо. Овде има мишљења: да се држи нова лицитација; друго, да се за сад одустане од овога предлога, а има их који предлажу да се за сада справи — окрпи. —

Сада да гласамо.

Ко је за то, да се држи нова лицитација нека каже „за“, а ко је против тога нека каже „против“ (Настаје гласање.)

Гласало је господо 8 одборника „за“ и тако је већина за то, да се одреди нова лицитација.

XI.

Председник. Има још једна молба једног нашег грађанина Димитрија Јездића овд. која одавно стоји на дневном реду а односи се на накнаду коју моли од општине за то што му је поткопано имање. (Прочитано).

Милорад Д. Јанковић. Да се одбаца, по што је откопавање рађено по нивелацијоном плану.

Коста Главинић. Незгодно је да овом приликом ја говорим с тога што сам већ више пута нападам због откопавања те улице.

У главном господо стоји ово што молноц наводи; али исто тако и друге су куће поткопане, па се људи не противе томе. Ја знам да је и у мирјејевској улици поткопана кућа једном крајње сиромашном човеку, па је он оправдио сам што је требало; тако исто и у београдској улици срушила се кућа једном човеку услед нивелисања улице, па ти људи нису тражили накнаду од општине.

Овај молиоц заиста је сиротнога стања, но то његово сиротно стање релативно је према другима. Он има одрасле синове, један му је син, чини ми се, адвокат, а други трговац, и има од куд да се издржава. Имање ово, према његовим годинама старости није скоро његово, већ његових синова па би они могли оправити а штета неће му много изнети.

Истина овако је стање за молиоца незгодно, али, ако дамо накнаду овоме, тражиће после сви.

Да упутимо ову ствар једној комисији па нека она извиди све и нека нам каже може ли се шта учинити по тој молби.

Председник. Ја мислим да одредимо једну комисију те да ова види шта би коштали подзиђивање. Треба господо да водимо рачун о човеку који је најстарији по годинама сада у Београду. Праведно је да чујемо његову молбу

Што он има синове, то је друга ствар. Нека каже комисија кошта толико и толико или нека каже да се пређе на дневни ред, како она за добро нађе, тек само да дамо сатисфакције да се види да је његова молба у одбору цењена.

Светозар Боторић. Кад би одредили комисију бојим се да се не узме да смо му половину признали, па би онда и други тражили. Просто треба прећи преко тога на дневни ред.

Петар Видаковић. Ја не знам да ли тог човека његови синови потпомажу. Али како се очито види, да данашња генерација како се ожени тежи одмах себи, тешко је веровати да ће он од њих имати пристојно

издржање. Ако је та кућа доцна његово једино издржање, он ће пронасти и онда општини долази на терет

Ја сам мишљења из призрења на његову старост, да му се нешто од општине помогне, те да му се осигура издржање.

Светозар Боторић. Нека поднесе уверење ако може да је сиротног стања, па да му дамо што год на име милости, а иначе нема смисла.

Председник. Ја мислим да одредимо комисију да ово извиди, јер господо иначе изгледали би као дивљаци према овакој молби, кад би је одбацили.

Свет. Боторић. Што рече г. председник да би изгледали као дивљаци, ако би ову ствар одбацили, то се не би могло однети на нас, него на оне, који су онакву нивелацију направили и одобрили.

Петар Видаковић. Ја нећу да говорим о самом стању како је ово одкопавање ишло, јер ви знате да смо ми у једној комисији били дали мишљење да се не продужава одкопавање. Мањина је одвојила мишљење да се одкопава и већина у одбору то је одобрила. То је сад свршена ствар. Сада само односно прилике у којима се тај старац налази, држим да би одбор требао нешто да учини. Друга је ствар да ли би то било корисно по општину.

Председник. Ја мислим да би добро било да му дамо неку сатисфакцију и да одредимо комисију, па ова како нађе. Она може наћи да треба да му се да нека милост.

Светозар Боторић. Па нека поднесе молбу да му се помогне, а не овако.

Председник. Ја мислим да се каже комисији да она да своје мишљење, треба ли дати што овоме човеку.

Коста Главинић. Нека се одреди комисија па ја сам уверен, да она не може наћи да јепмање изгубило вредност, већ мислим, да му је још подигнута вредност. Што он прети да тужи, тога се не треба бојати. Једанпут треба ту ствар преко суда пречистити. Нивелисање је ово планом утврђено.

Светозар Боторић. Да изберемо комисију. Ја предлажем за чланове те комисије г. г. Перу Видаковића, Виторовића и Николу Х. Поповића. (Усваја се.)

XII.

Председник. Молим вас да саслушате један акт управе вароши Београда односно ноћних стражара. (Секретар прочита).

Коста Главинић. Ја би молио да се овај акт прочита у идућој седници и тада реши. А г. председник па идућој седници да нам поднесе реферат, колико има ноћних стражара и колико њи врше ту дужност. Колико се њих употребљују на другу дужност, гди и на што? Ово тражим с тога, што сам извештен да се употребљују сви

стражари на ону дужност за шта су плаћени.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим да је у начелу решено да се прими још 20 стражара, на кад то стоји, онда сада треба да приступимо извршењу тога.

Председник. То је била погрешка, јер се хтело да прими још 20 стражара за исту бюджетску цифру, па да се свима смањи плата — но то је после при претресу опет остало по старом. Дакле није решено.

Петра Видаковић. Господо. Не лежи узрок, који управа наводи у маломе броју стражара, него у хрђавом распореду. Ми имамо довољан број стражара и кад би их употребили на службу како ваља они би били довољна гаранција за одржање реда у вароши и за сигурност грађанске имовине од хрђавих људи.

Ја сам имао прилике да видим; свуда код појединих посланства постављен је по један ноћни стражар који само посланство чува. Држим, да општина није дужна више да осигурава посланства по своје грађане. Ако то чување захтева какав виши интерес то нек сноси трошак цела земља. Ми морамо наше грађане чувати као и све остале на држим кад се одузму ти ноћни стражари што под канијама појединих посланства чувају па се добро распореди по вароши да ће цифра тих стражара, којих има 100 бити довољна.

О томе треба да се пдуће седнице говори. Моје је мишљење да општина узме то све у своје руке и она са тим рукује пошто их она и плаћа. За време владавине г. Христића тражено је, да се уступе општини ноћни стражари на целокупно руковање, па нам није хтео уступити.

Светозар Боторић. Да усвојимо предлог г. Главинића.

Председник. Усвајате ли онако како је предложио г. Главинић? (Усвајамо).

Састанак је господо закључен.

Састанак је овај трајао до девет часова у вече.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

држан 4. Децембра 1889. г. у Београду.

Почетак у 5½ часова по подне.

Били: заступник председника, члан г. Милан Банковић; одборници: г. г. Милорад Д. Јанковић, Живан Бугарчић, Н. М. Милишић Никола Хаџи Поповић, Коста Петровић, Борђе Николић, Јован Ж. Ђурић, Јован Илијић, Гргур Миленковић, Светозар Боторић, Раденко Драговић, Др. Марко Т. Леко, Марко Велизарић, Свет.

Зорић. М. Јосимовић, М. Миловановић, П. Д. Видаковић, Милан Ж. Маринковић, Настас Крстић, Милутин Ј. Марковић, Димитрије М. Борђевић, Коста Д. Главинић.

I

Заступ. Банковић. Господо, састанак је отворен. Изволте чути протокол последње седнице (Прочитао).

Заступ. Банковић. Има ли ко шта да примети?

Никола Хаџи-Поповић. Ја имам да приметим односно комисије за преглед злоупотреба кметовског помоћника. Онда сам ја некако предлог и за рачуновођу, а о њему сад нема ништа казано, и тада је решено и односно рачуновође да се констатује ко је одговоран за рачуновођу. Дакле не треба да се каже од последњег прегледа, него да комисија констатује одговорност свију оних, који су одговорни. Дакле треба да уђе у протокол и преглед радње Станка рачуновође и да комисија има у задатку да нађе и пре и после прегледа који су одговорни.

Милорад Д. Јанковић. Ја имам да приметим на оно што је у протоколу речено да се прешло преко моје интерпелације на дневни ред. Нека је комисија била, ја сам видео, али нисам знао да је комисија. Та комисија вели да је моја интерпелација неоснована. Мени је господо подваљено. Овде је ствар изопачена, ја тражим да се исправи. Ја господо нисам ништа лажно представио, и они, који су интерпеловали они су ушли у комисију. Ја молим господо нека се избере друга комисија, па ће се видети да сам ја у праву.

Заступ. Банковић. Председник је ишао по решењу одборском а у друштву са мном, те смо заједно учинили увиђај. Уверили смо се да апсолутно ништа не постоји од онога што је г. Милорад изнео тврдећи да се помијаје у водоводни канал уливају.

Раније још кад је улица спуштана, наређено је и купљено је одмах 6—8 плоча, па су те плоче метуте поред зида; оне су цементиране и апсолутно никаква вода није могла да утиче а немоли помпје, које се и не изливају на улици.

Молим вас, одредите комисију, па ћете се уверити да је тако.

Милорад Д. Јанковић. Молим вас, ако хоћете да исправите оно што кажете, да је моја интерпелација неоснована, или нека се одреди комисија, јер и онда комисија није од одборника ни одређена.

Коста Главинић. Ја нисам био у седници, кад је решена та ствар, али сам био у првој после те седнице и онда је прочитан записник, у коме је стојало: да је одбор решио, да председник са инжењером изађе на лице места и увери се је ли онако како је г. Милорад Јанковић казао.

Заст. Банковић. Инжењеру је наређено те је и он с нама ишао.

Коста Главинић. Ја не разумем, господо овакву радњу: или се мора веровати онима, које је одбор одредио, и онда да усвојимо оно, што нам је г. председник реферисао, или ако не верујемо, онда да кажемо, не верујемо онима, које смо ми изабрали и да одредимо нову комисију.

Заст. Банковић. Ја вас молим, да се поново одреди комисија.

Милорад Д. Јанковић. Ако пристајете да се учини исправка, онда не треба да се одређује комисија.

Заст. Банковић. Ја не пристајем, то ви и хоћете, али се чудим како можете захтевати с чашћу то, кад није истина оно, што сте тврдили.

Свет. Боторић. Не може се исправка учинити, док се не би на ново учинио преглед. За то нека се избере комисија. Ја предлажем г. Милана Маринковића, г. Косту Главинића и г. Марка Велизарића. (Питају за акта).

Секретар реферис да нема при руци акта јер је ствар у одбору још при читању извештаја решена. Поднесен је извештај и констатовано је да не постоји оно, што је г. одборник тврдио. И пошто је свршен говор о тој ствари, онда је решено, да је интерпелација неоснована, и да се прелази преко ње на дневни ред.

Милорад Д. Јанковић. Ја не признајем да је неоснована, а тврдим да је неосновано оно што је у протоколу казано.

Марко Велизарић. Ако би каква комисија требала, ја бих био мишљења да без г. Милорада не буде комисија.

Коста Главинић. Овде има г. г. одборника, који су били у седници када је та ствар решена, и они треба да нас увере, је ли ствар свршена онако, како је у протоколу записано, и је ли г. интерпелант пристао на онако решење.

Свет. Боторић. У оној седници кад је г. Милорад интерпелисао г. председника о водоводу, онда је одбор прихватио ту ствар, и наредио је председнику, да он изађе са кметовским помоћником и инжењером да се увери о томе, и да се поправи што треба. На такву кандидацију пристао је и сам г. интерпелант.

Они су изишли на лице места, поднели извештај. Извештај је прочитан и примљен као исправан, и они веле г. Милорад био је задовољан с тим. Но да задовољимо г. Банковића, опет можемо да одредимо комисију.

Никола Хаџи-Поповић. Ја знам да је онда дошло до крупних речи између г. Милорада и г. председника.

Коста Главинић. Хоћемо ли ми задовољити поједине или већину одбора? Кад је

одбор одредио те људе, задовољно се са ревератом, и донео такву одлуку, онда за што по ново да бирамо комисију.

Никола Хаџи-Поповић. Ако хоћемо што да радимо, онда да изоставимо питања и интерпелације.

Милорад Д Јанковић. Онда да радимо даље; не мора бити ништа.

II.

Заст. Банковић. Непријатно ми је што што баш мени паде у део да вам саопштим тужну вест, да је данас, после краткога боловања, од тешке болке преминуо члан општинске управе наш добри и цењени друг Тапасије (Нацко) Наумовић, кметовски помоћник. (Сви присутни одборници устају са својих места и одазивљу се са: „Бог да му душу прости“):

(За овим је решено да се донесу само одлуке о збору, што се не може одлагати па да се прекине рад у изјаву саучешћа).

Свет. Боторић. Пошто је покојни Тапасије био вредан члан радикалне партије а тако исто и као члан општ. управе, ја бих предложио, да одбор донесе закључак, да му набавимо један венац као свом колеги, као свом добром другу, за утеху његовој фамилији.

Заступ. Банковић. Ја мислим да је то приватна ствар. (Чује се: тако је).

Свет. Боторић. Нека уђе у записник да је то одбор решио, а ми ћемо платити венац.

Петра Видаковић. У начелу сам противан, јер је то по обичају туђих вера; то је донесено са запада. Ја не бих рад био да се то озваничава од стране одбора; а приватно се може поступити како се хоће. Ја бих био рад, да се никако не да повода да се та рђава навика одомаћи код нашег народа.

Свет. Боторић. За што ми баш то овога пута да учинимо. Има и других прилика а сада ваља свога друга да испратимо са знацима поштовања.

Петра Видаковић. Има сто других начина како ћемо одати пошту за дужном покојнику а не тим путем, за то што није наш него туђински обичај који се по несрећи одомаћио код нас. Дакле ја сам рад да се са овога места то не чини.

Никола Хаџи-Поповић. Ја предлагам који смо овде и који смо вољни а тако исто и од општинских часника да сами то учинимо.

Коста Главинић. Завста, господо, сви који смо познавали пок. Нацка, признаћемо да је он заслужио и да је вредно да му се ода последња пошта.

Што се тиче одавања ове поште и ја се слажем са г. Видаковићем да не треба да копирамо оно што је са стране.

Ја мислим, баш данас кад се овако десило, згодно би било да се покрене једна ствар, која може бити корисна а треба неко да је покрене. Сви смо вољни, да дамо прилоге да се набави лек венац и да се положи на мртвачки сандук.

Но господо, то није наш обичај него туђински.

Ја мислим да се споразумемо да на други начин то учинимо и то овако: нека да колико ко може да да, па да позовемо и општински персонал на давање улога и тим начином да заснујемо један мали фонд, који би се сличним улозима поступно повећао и корисно употребио за сиротињски дом или томе подобно.

Данас се, пак, господо, бацају хиљаде дуката на венце, који са стране долазе, а нико од тога нема вајде.

Светозар Боторић. Ја се потпуно слажем са г. Главинићем, но што каже г. Главинић о венцима да то није наш обичај, ја видим око нас велике венце па нико не примећује.

Петра Видаковић. Молим вас господо, ово је изазивање, овде су венци и шега блаженопожившег кнеза Михаила, ја говорим о томе, што се почело да уобичајава код нас.

(Остављено да се приватно поступи како се хоће, а предлог г. Главинића да се изнесе у редовној седници).

III.

Милан Маринковић. Има ли ко да чисти оне савске басамаче?

Председавајући. Онај коме је то дужност била да ради, кажњен је са 20 дин. због неуредности и наређено му је да чисти.

IV.

Председавајући. Сад нам ваља да одредимо дан за изборе председника, чланова суда, кметовских помоћника и одборника.

Никола Хаџи-Поповић. Ја мислим треба да нам саопштите да је закон општински изишао и ступио у живот и по том закону да се имају извршити избори.

Заст. Банковић. Ради споразума о дану за изборе часништва и представништва претварам седницу у конференцију.

(После конференције)

Заст. Банковић. Предлог је да се прво реши то питање, колико ће бити помоћника по новоме закону.

Петра Видаковић. Ја не могу да се начудим што се представници вароши буне и мисле да опет морају остати помоћници по старом закону. По староме закону није могло да се бира више него два кмета (2 члана суда) а кметов. помоћника колико је требало: 12, 13 и више. У данашњем закону изрично стоји ово: По потреби може

се бирати за сваки квартал помоћник или кмет. Кад тако стоји, ја предлагам да се за варош Београд бира 6 кметова и један председник и онда сваки квартал имаће једнога кмета. Када имамо право да бирамо кмета, што да кажемо помоћника. Баш ради равноправности треба сваки квартал да има свога кмета.

Коста Главинић. По овом што предлагам г. Видаковић излази да би био општински суд заступљен само са 7 чланова. Данас има 8 чланова: два члана, председника и 5 кметовских помоћника. Ја не разумем да ли је могуће да се увећају послови у општини на душло а да се персонал смањи. Ја мислим да ће бити корисније да се бира председник, два члана и шест кметовских помоћника.

Милорад Д. Јанковић. Ја мислим господо, да се може регулисати ова ствар као што је казао г. Видаковић, али с тим, да се том броју додаду још два помоћника, који ће се изабрати ма из ког кварта.

Петра Видаковић. Када се признаје потреба да се мора бирати већи број кметова, онда за што да не изберемо из сваког кварта по једнога, а после кметовски помоћници могу се бирати из кога хоћете кварта; друго, ако овако урадимо, онда ћемо дати већег задовољења сваком кварту, а има и других разлога, са којих ја то предлагам. У нашој вароши је доста људи који неће рефлектирати на плату али ће за то гледати на сам углед места и мислити да ли да се приме или не. Због тога је лепше да бирамо за сваки квартал кмета а не помоћника, јер ће се за кметове свакако угледнија лица бирати.

Боље је да дамо једнака права свима а и самом закону општинском боље одговара да из свакога кварта бирамо по једнога кмета, а кметовски помоћници без ограничења да се могу бирати из ма ког кварта.

Светозар Зорић. Ја сам противан таквом предлогу да тако важни послови које општина свршава, падну на људе, који имају исту титулу и исто звање. Зна се господо, да су послови врло разноврсни и да за то и постоје 4 категорије чланова управе: председник, кметови, кметовски помоћници и одборници. Познато је даље да има послова, где треба да се потрчи. Шест кметова имали би и једнаку плату и једнаке претензије, међу тим послови су такви, да треба да буде дисциплине између председника, кметова, кметовских помоћника и даљих органа. Изравнати их све са титулама, а тиме и са платама, то би било врло штетно по посао. Свуда где је год посао развијен, траже се чиновници разних категорија и онда се посао много лакше врши. Ја држим да би то била врло опасна практика рећи: ви сте сви кметови па хајде сада кметујте.

Светозар Боторић. Ја сам противан предлогу г. Видаковића, што предлаже 6 кметова и једног председника. То би било немогуће остварити, јер би требало изједначити их с платама. Мени се чини да је много боље што је предложио г. Главинић да сви квартави бирају по једног кметовског помоћника, поред тога још два кмета и председника, и ова два кмета и председник они ће да буду као централна управа и заповедаће оној шесторици по свима кварталовима. Овај предлог је добар и с те стране што кметовски помоћници могу да буду и са мањом платом, а кад би узели 6 кметова, онда би морали свима изједначити плате, које би наравно морале бити веће, него кметовских помоћника. (Чује се: да се реши).

Никола Хаџи-Исповић. Ја мислим да смо се удалили од предмета; и ја држим треба једанпут да се реши кад ће бити дан избора а то ће доцније одбор да решава.

Петра Видаковић. Ја имам да одговорим г. Зорићу и г. Боторићу. Г. Зорић рече да би ових 6 кметова имали једнаке претензије па за што и да не буду са једнаким претензијама; зашто да не буде једнак онај из Сава-мале са оним из Дорћола баш господо, ја држим да треба да се изједначе. Ја знам и пр да је један члан суда недавно издрао се на једног данашњег помоћника кметовског, како се то не чини ни према стоци. Он је свога друга више пута марширао из канцеларије. Тако је поступао г. Коста Томић према г. Младену, за цело само за то, што је Младен помоћник. Зар ви хоћете да један кмет из кварта теразијског не буде једнак са кметом из кварта сава-малскога, дорћолскога итд. Баш то је главно чему се овим законом тежи, да сви имају једнака права; а што се тиче плате,—плата је друга ствар, њу одбор одређује сваке године произвољно приликом вотирања буџета.

Милут. Марковић. Ја мислим да је предлог г. Видаковића са свим неумесан. Он је последњим разлогом побио сам свој предлог. Он наводи да кметовски помоћници и кметови нису једнаки по праву и дужностима. Ја мислим да то не стоји. Даље рече г. Видаковић да има грађана и да ће већина за титулу да кметује. Ја мислим да у Србији ни за 50 година неће бити људи који ће бадава да служе, него сваки тражи награду. С тога гледишта не можемо тражити да се сви изједначе у титулама, јер би онда морали изједначити и у плати.

Против предлога г. Видаковићевог стоји и то што он смањује број персонала, а како се увећава посао, то без сумње мора да буде и већи персонал. Можда ће бити прилике да се увећа број часника, пошто се увиди та потреба према уведеном закону. Али за сад ја мислим да само једног

кметовскога помоћника узмемо више, као што је казао г. Главинић, а тиме ћемо подмирити потребу за увећање послове, а задовољићемо и захтев да сваки квартал има свога кметовскога помоћника. Према томе држим да треба да приступимо решењу овог питања и да усвојимо предлог г. Главинића; пама не смета садашњи закон да и доцније чинимо препначења, јер према новом раду тек и сазнаћемо колико нам још треба персонала. Ми сада имамо да решимо најужније питање: колико лица да има, које ће да представљају општинску власт. Ја мислим да усвојимо предлог г. Главинића. (Чује се: Да се реши).

Петра Видаковић. Ја имам да се објасним са г. Милутином. Он изврће мој говор. Ја сам одговорио г. Зорићу, који је рекао да не треба да буду сви кварталски представници са једнаким претензијама. Друго, ја нисам казао да се смањи број часника. Ја нећу ничији говор да узимам у половину. Ја ово тражим и не дајем а што се тиче њихове плате, то је ствар одборска.

Главна тежина питања лежи у томе како ће суд општински обављати ове општинске послове. Што се тиче броја на првом месту ја држим треба да буду заступљени сви квартави и није право да не буду изједначени. Дакле нека су оних 6 кметовских помоћника, ко и се предлажу 6 кметова, а кметовских помоћника може се бирати колико се хоће. Доста су 40 година управљале овом општином себишне болтације. Прво је да сад сваки квартал има свога члана и да сви кварталски кметови имају једнаке претензије.

Светозар Боторић. Ја ћу бити сасвим кратак. Хоћу да одговорим г. Видаковићу. Он је казао мени и г. Зорићу како се можете вратити грађанима, кад чините неправду кварталовима и дозвољавате да један квартал буде насторак. Ја незнам господо, како то може да каже, кад ми баш идемо да изједначимо квартове, јер 6 квартава бираће 6 кметовских помоћника, а два члана и председника негледајући на то где живе стално бираће цела варош, који ће држати целу управу. Ја мислим да не може бити правилнија подела пошто ће та три лица бирати цела варош, не гледајући у ком кварту живе.

Милан Миловаковић. Ја се потпуно слажем са г. Боторићем који каже, да треба бирати 6 кметовских помоћника за 6 квартава, јер доста ће тако бити правда задовољена, нећемо се огрешити о закон општински а биће и равноправности. Ја сам за то да се бирају два стална члана, који неће морати живети у овом или оном кварту, него могу да живе где буду. Тако је и потребно да буде, јер за суђење је човек спреман способности; тако исто и за члана,

који ће чувати општинску касу. За то сам ја против предлога г. Видаковићевог, и потпуно се слажем са г. Боторићем.

Милутин Марковић. Ја би имао само то да додам да по овом закону доцније одредиће се круг рада сваког чиновника, а нарочито треба имати на уму да је овим законом велика одговорност дата председнику и касехраниоцу. Одговорност је тако велика, да ће морати бирати човека, који ће и имовно одговарати за касу. За то мора бити неке разлике и у плати и у поджојају и не може бити једнакост. Ја мислим да ми можемо приступити решењу тога питања колики број лица да се бира и кога поджојаја.

Живан Бугарчић. Господо, што се тиче ове вечерашње расправе о кметовима и кметовским помоћницима види се да је леп предлог г. Милутина и г. Главинића, а види се да није рђав ни предлог г. Видаковића за то што ја видим да сам закон каже, да буде тађе заменика него одборника. Овде се види по самом закону да су чланови кметови а помоћници њихови заменици, ја мислим да је потребно према томе, да буде мање помоћника него чланова. Г. Видаковић је лепо разложио само што није допунио свој предлог с тиме да је потреба, да се избе у још два помоћника. Тад што се тиче распореда радње, овде ће бити старешина председник суда, њему морау бити подчињени сви и он ће наредити шта ће ко да ради, а што се тиче делокруга радње, то ће одбор сам одредити шта ће ко да ради. Ја бих се сложио и са г. Видаковићем.

Петра Видаковић. Па господо тешко вароши Београду кад он од оних 6 кметова неби могао да изабере једнога, коме ће се повећи касу.

Коста Главинић. Лепа је ствар равноправност али и она има својих граница. Г. Видаковић каже: нека се од њих шесторице одреди ко ће да буде касехраниоц а ко судија. Питање је ко ће да их одреди, јер сваки има права да каже ја хоћу то и то да будем а не оно, што му председник каже, али кад ви кандидујете и кажете те и те личности кандидујемо за чланове суда, и нагласите овога за касехраниоца, онда је цео збор казао ко ће шта да буде и сваки се мора да повинује вољи већине. (Чује се: врло добро).

Петра Видаковић. Овако у закону не стоји, законодавац није казао овај ће бити ово или оно, него каже кмета бирајте. Узмите закон па читајте, па несме никакве логике да буде: два кмета а 6 помоћника, помоћника треба да буде мање него кметова.

Милан Банковић. Ко је за то да се реши нека устане, а ко је за то да се говори нека седи. (Већина устаје).

Питање је сада ко је за то да буде избор за 6 помоћника и два члана разуме се, као и једног председника, тај нека седи, а ко је за то да буде 6 кметова нека каже против.

Светозар Боторић. Питање је ко је за 6 кметова, а ко за 6 помоћника и два кмета.

Милутин Марковић. Први је предлог да буде избор за председника, два кмета и 6 помоћника, други је за 6 кметова и једног председника, и овај други предлог ош са додатком г. Бугарчића да дође још два помоћника.

Светозар Боторић. Прво је питање да се реши оће ли да буде избор за председника, 6 помоћника и два кмета, па ако тај предлог пропадне, онда долази на решавање предлог г. Видаковића и г. Бугарчића.

Заст. Банковић. Ја ћу ставити овако питање: Ко је за то да буде избор за председника, два члана и 6 помоћника, тај нека каже за; а ко је за то да буде избор за 6 кметова и председника, тај ће казати против.

Милутин Марковић. Ко је за предлог да буде избор за два члана и 6 кметовских помоћника, он ће казати за, а ко је за то да буде избор за председника и 6 чланова тај ће казати против. (Настаје гласање).

После гласања

Заст. Банковић. Дакле 19 је гласало за а 3 против. Према томе примљен је предлог да се бирају 6 помоћника, два члана и један председник. Сад господе треба да изберете 6 одборника за председнике бирачких одбора.

Милутин Марковић. Бирање биће по кварталима и зато треба у сваком одељку да буде по један председник бирачког одбора, а тај председник мора да буде члан одбора, а један од њих биће председник главног бирачког одбора.

Сад треба да изберемо по једног одборника за председника бирачког одбора у појединим одељцима.

Милан Банковић. Желите ли да ја кандидујем лица или ви да предложите. (Одговарају: Ви кандидујте). Изволте чути кандидована лица.

за Саву г. Димитрија Ђирковића
за Теразије г. Милутина Марковића
за Палилулу г. Николу Хаџи-Поновића
за Дорћол г. Марка Велизарића
за Врачар г. Светозара Милојевића
за Варошки кварт г. Тошу Михајловића
(Одбор усваја кандидована лица).

Милутин Марковић. Треба да одреди као што каже г. Велизарић још тројицу као заменике на случај болести.

Заст. Банковић. Ја сам још тројици назначио и ево ове предлажем:

г. Ђоку Новаковића

г. Милана Ж. Маринковића

г. Милвана Маринковића професора.

(Одбор усваја и ова три кандидована лица).

Сад господе седницу закључујем и молим вас не заборавите да дођете сутра после подне овде у општину да идемо сви на пратњу нашем другу.

Састанак је трајао до 8 часова у вече.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

од 26. нов. до 10. дец. о. г.

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	169
б.) пресуда изречено	91
в.) забрана одобрено	
г.) уверења издато	51

III. са кланице:

Заклато:

а.) волова	261
б.) крава	127
в.) теладн	49
г.) овнова	1
д.) оваца	60
ђ.) јагањаца	2
е.) свиња	596
ж.) прасадн	518

Примедба: Наплаћено је 11.346 дин. на име аренде.

Кријумчара проказано 5.

Молимо све оне који нам што дугују, да положи паре разносачима листа, који ће им признанице предати.

НА ЗНАЊЕ

Јавља се свима онима који желе пунити своје леденице ледом из атара општине београдске, да се ове године имају пријављивати претходно, одређеном кметов. помоћнику у општинској судници — г. Јовану Антијевићу да таксу плате и одобрење добију.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 4. до 11. децембра прешло је преко општинских кантаја:

ТЕЖИНА	Ч е г а њ	10 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.
10,000	Брашна пшенична	18 60
	Брашна кукурузна	—
114,274	Пшенице	13 45
62,377	Кукуруза	10 55
150	Ражи	10 —
	Крупника	—
10,819	Јечма	12 —
15,166	Овса	12 4
	Кукуруз нови	—
5,099	Пасуља	23 50
8,336	Кромпира	8 50
659	Ариџика	18 —
3,452	Прна лука	11 —
70	Бела лука	30 —
	Лука арплама	—
4,461	Јабука	15 59
6,421	Крушака	10 —
8,210	Ораја	19 50
	Грожђа	—
	Шљива сирових	—
149,941	Сувих шљива нов.	22 50
66,520	Сена	5 50
1,365	Сламе	3 —
99	Шпнарке	45 —
197	Кајмака	12 —
826	Сира	75 —
	Доја топљена	95 —
	Доја нетопљена	65 —
410	Мастн	110 —
128	Сува меса гов	120 —
41,378	Свиња дебелих	79 —
13,200	Креча	3 40
	Катрана	—
148	Коре брезове	12 —
791	Рибе фришке	91 —
	Сочива	—
	Рена	30 —
Литара:		
146,057	Вина црна	18 —
43,835	Вина бела	20 —
7,540	Ракије шљ. меке	23 50
6 206	Ракије комове меке	24 —

Примедба. Наплаћено је на име кантаја 1 800 15 дин.

У четвртак 28. ов. мес. даваћемо нашој предоброј и милој мајки

АСИЈИ

УДОВИ ПОЧИВ. ТОМЕ М. ЛЕКО

седмодневни парастос у цркви палилулској у 9 сати пре подне.

Молимо сроднике и пријатеље да изволе присуствовати овом тужном помену.

23. Децембра 1889. год.

у Београду.

Ожалошћени:

Синови, кћери, сестра и ост. родбина